

PRE TATRY

*Nie sme zodpovední len za to, čo robíme,
ale aj za to, čo nerobíme.*

V TOMTO ČÍSLE:

SĽUBY SA SĽUBUJÚ, ...

**TISÍCE ÁUT V MESTE,
STÁLE MÁLO NA ZMENU**

**TATRANSKÁ LOMNICA
NA SUCHU**

Vážení Tatranci,

Alexander Gálfy

od komunálnych volieb uplynulo vyše 100 dní, ktoré sa zvyčajne dávajú na naštartovanie v nich sľubovaných zmien. Zhodnotením týchto niekoľkých mesiacov si už môžeme vytvoriť aj pomerne reálny obraz o tom, ktorým smerom sa naše mesto bude uberať v najbližších rokoch.

Na nasledujúcich stránkach si Vám preto dovoľujem ponúknuť niekoľko mojich pohľadov na aktuálne dianie vo Vysokých Tatrách, ktoré už tak trochu signalizuje, že sľubované reformy opäť ostanú len na kriedových papieroch predvolebných materiálov.

Napriek tomu, že príspevky sú písané v kritickejšom duchu, obsahovej objektívnosti je prikladaný maximálny dôraz a ich jediným cieľom je zlepšenie kvality života v našom meste.

Považujem za občiansky zodpovedné venovať sa verejným záležitostiam bez ohľadu na to, či sedím v poslaneckej lavici alebo nie. Môj záujem o veci verejné je trvalý, nie je ohraničený volebným obdobím, či ako to častokrát býva, len dĺžkou volebnej kampane.

Ako sa píše v podtitule tohto občasníka, nie sme zodpovední len za to, čo robíme, ale aj za to, čo nerobíme. My, všetci Tatranci sme spoluzodpovední za osud nášho mesta, ktorý sa práve v týchto rokoch môže spečatiť v podobe lunaparkovej atrakcie zaplnenej autami a apartmánmi alebo naopak, otočiť sa smerom k zmysluplnej a udržateľnej budúcnosti. <<

Sluby sa sľubujú, ...

Alexander Gálfy

Mesto Vysoké Tatry vďaka postupnému odpredaju svojich nehnuteľností, alebo ich nevýhodným dlhodobým prenájomom (napríklad Penzión Pod lesom) prišlo o niekoľko objektov vhodných pre umiestnenie sociálnych služieb rôzneho druhu, hlavne tých, slúžiacim našim seniorom. Jedným z posledných, zatiaľ stále mestských objektov, vhodných pre vybudovanie sociálneho zariadenia pre seniorov, sú nebytové priestory nachádzajúce sa v objekte bývalých detských jasí v Dolnom Smokovci.

Vedenie mesta preto už v roku 2013 podpísalo zmluvu s pravdepodobne len pre tento účel založenou neziskovou organizáciou Senior – Vysoké Tatry. Predmetom tejto zmluvy bol a stále je prenájom nebytových priestorov za účelom prevádzkovania „domova sociálnych služieb“ pre seniorov. Táto základná zmluva obsahovala aj štandardné podmienky jej vypovedania, medzi ktoré bolo logicky zaradené aj nesplnenie v nej uvedených podmienok.

Hneď nasledujúci rok však boli tieto podmienky zo strany nájomcu porušené nedodržaním termínu zahájenia činnosti zariadenia sociálnych služieb a preto s ním (nájomcom) vedenie mesta podpísalo v máji 2015 prvý dodatok k zmluve, posúvajúci jeho otvorenie na koniec roku 2015.

Ani tento predĺžený termín však organizácia Senior – Vysoké Tatry nedodrжала a tak s mestom podpisuje ďalší zmluvný dodatok, ktorý ju zaväzuje ukončiť rekonštrukciu týchto nebytových priestorov a otvoriť domov sociálnych služieb pre seniorov v plnom rozsahu, tentokrát najneskôr do 30. septembra 2017.

Kým prvé predĺženie zmluvy sa dá chápať ako ústretový krok voči nájomcovi, druhý odklad už predstavoval poškodzovanie záujmov mesta, v tomto prípade potencionálnych klientov tohto naozaj potrebného zariadenia.

Pokiaľ by pre iné mestá bolo opätovné porušenie zmluvy dôvodom k jej okamžitému vypovedaniu, vedenie mesta Vysoké Tatry toto opakované nedodržanie termínu otvorenia zariadenia pre seniorov ošetruje ďalším dodatkom k pôvodnej zmluve, tentokrát s dátumom sprevádzkovania do 31. decembra 2020!

Namiesto logického ukončenia prenájmu a napríklad zrealizovania tohto projektu vo vlastnej réžii, navrhlo nový dodatok zmluvy naďalej umelo udržiavajúci zmluvný vzťah s partnerom, ktorý už niekoľkokrát nedodrжал jej základné podmienky.

Mestské zastupiteľstvo ho následne schválilo napriek tomu, že neexistujú žiadne relevantné záruky, že situácia sa o dva roky opäť nezopakuje. Proti hlasoval len jediný poslanec, pán Juraj Husovský. Hlavný kontrolór mesta, obhajujúci tento dodatok, argumentoval príchodom nového investora, ktorého totožnosť však nepozná. K presvedčeniu mu stačili chýry o údajných aktivitách tohto subjektu v Dubaji.

Po nekonečnom príbehu rekonštrukcie Domu služieb, o ktorý z väčšej časti mesto nakoniec prišlo, môže ísť aj v prípade budovania zariadenia pre seniorov o podobný scenár, v ktorom vedenie mesta znova spolieha na to, že roky sa ťahajúca kauza nakoniec otupí pozornosť verejnosti a mestský majetok nenápadne zmení svojho majiteľa, či účel využívania. >>

Tomu totižto nasvedčujú aj nové dodatky k pôvodnej zmluve, ktoré nielenže sú neštandardné a nespravodlivé voči ostatným nájomcom mesta, ale priamo poškodzujú jeho záujmy a aj záujmy obyvateľov.

V novom dodatku napríklad ani po niekoľkých posunutiach predchádzajúcich termínov sprevádzkovania tohto zariadenia, nie je ako okamžitý výpovedný dôvod uvedené nedodržanie dátumu otvorenia a taktiež je v ňom zmätočne ako predmet nájmu uvedené okrem prevádzkovania zariadenia pre seniorov aj „prevádzkovanie domova sociálnych služieb“.

V takom "domove" však, podľa platného Zákona o sociálnych službách, nemôžu byť poskytované služby klientom v dôchodkovom veku.

V novom dodatku je zakomponované aj predĺženie zmluvy do roku 2044, teda na ďalších 25 rokov, kým pôvodná zmluva ráta s nájmom do roku 2033.

Nové datovanie doby trvania nájmu od podpisu nového dodatku, teda od 1. marca tohto roku, pritom de facto predlžuje tento čas ešte o 7 rokov dozadu.

Vedenie mesta pôvodne dokonca predložilo návrh na predĺženie doby nájmu týchto priestorov až do roku 2063!

Za zmienku určite stojí aj skutočnosť, že nájomca začne, kvôli v zmluve uvedenej klauzule o zápočte vynaložených investičných nákladov za využívanie týchto priestorov, platiť nájomné najskôr o 14 rokov. Tento čas sa môže ešte predlžovať ďalšími investíciami.

Pre budúcnosť objektu bývalých detských jasí v Dolnom Smokovci je však najrizikovejším nový bod v dodatku, zakotvujúci do zmluvy obligačné predkupné právo, teda povinnosť mesta túto nehnuteľnosť pri jej prípadnom predaji prednostne ponúknuť organizácii Senior – Vysoké Tatry. Je zaujímavé, že za návrat predkupného práva do zmluvy hlasovali aj poslanci, ktorí v minulosti hlasovali presne naopak, teda za vyňatie predkupného práva z pôvodnej zmluvy. Záverom musím uviesť, že pokiaľ by vedenie mesta malo úprimný zámer vytvoriť v reálnom čase na území Vysokých Tatier kvalitné zariadenie pre seniorov, muselo by zmluvu s partnerom, ktorý jej obsah niekoľkokrát nenaplnil, dávno ukončiť a toto zariadenie zrealizovať napríklad aj vo vlastnej réžii. To by si podľa uskutočneného prieskumu priali aj tatranskí seniori.

Po minulé roky bolo na podobné projekty možné získať veľké množstvo financií z rôznych operačných programov Európskej únie, takže mesto mohlo bez väčších problémov takúto investíciu naozaj zvládnuť.

Uvedené fakty však skôr vyvolávajú podozrenie, že vedenie mesta má s týmto objektom úplne iné zámery, vychádzajúce viac z potrieb nájomcu a investora, než obyvateľov. <<

LOMNICA NA SUCHU

Už v roku 2003 upozorňoval v médiách vtedajší riaditeľ Podtatranskej vodárenskej spoločnosti (PVS) Vladimír Pastorek na to, že v Tatranskej Lomnici majú problémy so zásobovaním pitnou vodou, ktoré sa môžu v budúcnosti ešte zhoršovať.

Ani dlhých šesťnásť rokov, ktoré od tohto varovania uplynuli, nestačilo na to, aby vedenie mesta prijalo opatrenia, ktoré by zabránili opakovaným výpadkom v zásobovaní pitnou vodou v Tatranskej Lomnici, hlavne vyšších poschodí niektorých objektov a obytných domov. PVS pritom už roky deklaruje, že tieto problémy sú dôsledkom nekvalitnej siete vodovodného potrubia a taktiež slabšieho miestneho zdroja pitnej vody, ktorý je do istej miery závislý aj na objeme zrážok vo Vysokých Tatrách. Preto skoro už pred dvadsiatimi rokmi vznikol projekt na zásobovanie Tatranskej Lomnice z kvalitného zdroja podzemnej vody v Tatranských Matliaroch. Napriek tomu však vedenie mesta, ktorého primátor Ján Mokoš je aj členom dozornej rady PVS nevenovalo tejto otázke žiadnu pozornosť, aspoň nie takú, ktorá by problémy s vodou v Tatranskej Lomnici aj skutočne riešila. Pritom za celé to obdobie malo vedenie mesta niekoľko príležitostí získať financie na výmenu nekvalitného vodovodného potrubia a aj na realizáciu prípojky z Tatranských Matliarov, z rôznych výziev, operačných programov, grantov či envirofondov. V prípade získania takéhoto nenávratného príspevku sa mestá na investíciách podieľajú len 5% z celkovej výšky nákladov. >>

LOMNICA NA SUCHU

*Dokončenie textu
z predchádzajúcej strany*

Tak ako aj v iných oblastiach, napríklad v sociálnych službách či v kultúre, mesto však využíva možnosti získavania finančných zdrojov z európskych a iných fondov len minimálne, na čo v konečnom dôsledku doplácame všetci, nie len obyvatelia vyšších poschodí. Vďaka klimatickým zmenám spôsobujúcim deficity zrážok, odlesňovaniu, nekvalitnej vodovodnej sieti a enormnému nárastu apartmánov a počtu lôžok, teda ďalších odberných miest pitnej vody, môže tento problém onedlho zasiahnuť ešte väčší počet domácností či objektov. V tejto situácii je zarážajúce, že nový hlavný kontrolór mesta namiesto návrhov riešení dotknutým občanom odkazuje, nech vodu tak skoro nečakajú, lebo mesto stratilo v PVS akúsi hlasovaciu výhodu. Takýmto prístupom sa naozaj môže stať, že obyvatelia Tatranskej Lomnice raz ostanú bez pravidelnej dodávky pitnej vody. <<

Tisíce áut v meste, stále málo na zmenu

Alexander Gálfy

Žilinská univerzita na základe objednávky vypracovala za 40 tisíc eur pre naše mesto materiál zaoberajúci sa problematikou dopravy vo Vysokých Tatrách.

Aj keď jeho názov „Komplexné riešenie dopravy v regióne Vysoké Tatry s dôrazom na ekológiu a trvalo udržateľný rozvoj“ úplne nezodpovedá obsahu, napríklad sa nevenuje všetkým možnostiam dopravnej obslužnosti a oblasť nemotorovej dopravy, teda cyklistickej a pešej, skoro vôbec nezahŕňa, jedná sa naozaj o kvalitnú odbornú štúdiu.

Žilinská univerzita ju, vrátane prieskumov, analýz a niekoľkých záverečných odporúčaní variantných riešení dopravnej problematiky v budúcnosti, vypracovala podľa zadania mesta a v žiadnom prípade jej niet čo vyčítať.

Problém je skôr na strane zadávateľa, teda na vedení mesta, ktoré svoje požiadavky definovalo tak nešikovne, že ich výsledky priniesli len všeobecne známe skutočnosti. Inak to v podstate ani nemohlo byť, preto by som si opäť dovolil zdôrazniť, že Žilinská univerzita v kontexte objednávky odvieďa svoju prácu tak, ako mala.

V termínoch určených mestom uskutočnila niekoľko prieskumov dynamickej aj statickej dopravy vo vybratých lokalitách a výsledky následne v grafoch analyzovala podľa množstva kľúčov, napríklad podľa skladby parkujúcich aj prechádzajúcich vozidiel, ich typu či ŠPZ, podľa obsadenosti parkovísk alebo dopravného zaťaženia.

Prieskumy boli realizované 13. 02. 2018 v Starom Smokovci, 10. 03. 2018 v Starom Smokovci aj v Tatranskej Lomnici a následne bol uskutočnený ešte jeden prieskum 28. 08. 2018, opäť len v Starom Smokovci, ktorý napríklad počas dvanástich hodín zaznamenal 14 605 prechádzajúcich vozidiel.

Súčasťou materiálu sú aj výsledky realizovaného dopravnosociologického prieskumu, teda ankety, v ktorej respondenti odpovedali na otázky, napríklad ohľadom dĺžky ich pobytu vo Vysokých Tatrách, spokojnosti s dopravou či ich názoru na ekologickú dopravu.

Najdôležitejšou časťou tohto 235 stranového návrhu riešenia dopravy vo Vysokých Tatrách, ktorého väčšiu časť tvorí množstvo grafov a tabuliek, je jeho „záverečná správa“, ktorá na základe uskutočnených prieskumov ponúka niekoľko odporúčaní a námetov na variantné riešenia tatranskej dopravy v budúcnosti. >>

Medzi tie najdôležitejšie zaradila Žilinská univerzita systematický prístup mesta k danej problematike, zavedenie informačného a navigačného systému obsadenosti parkovísk, vybudovanie záchytných parkovísk s následným zabezpečením kyvadlovej dopravy, zvýšenie frekvencie električkovej dopravy, zvýšenie praktickej priepustnosti, budovanie výhybní na Tatranskej elektrickej železnici (TEŽ) či modernizáciu jej vozňového parku.

Pokiaľ sa Vám zdajú tieto riešenia povedomé, je to v poriadku, nič iné totižto Žilinská univerzita na základe objednávky vedenia mesta nemohla vypracovať. Všetky tieto návrhy riešení sú po dlhých rokoch našich skúseností viac ako samozrejmé a spracovateľ ich len potvrdil uskutočneným prieskumom.

Skoro v identickej podobe ich nájdete aj v mojom „Akčnom pláne riešenia problémov tatranskej dopravnej infraštruktúry“, s ktorým som sa uchádzal o dôveru v ostatných komunálnych voľbách. V ňom som okrem spomenutých riešení v podobe vybudovania záchytných parkovísk, zabezpečenia kyvadlovej dopravy, zavedenia inteligentných dopravných systémov či zvýšenia frekvencie električkovej dopravy, uviedol aj ďalšie nutné kroky, ako napríklad prepojenie všetkých tatranských osád moderným cyklochodníkom, prepájanie mesta novými chodníkmi pre peších, vybudovanie autobusových staníc v Starom Smokovci a v Tatranskej Lomnici, rozsiahle obmedzenie parkovania v centrách, alebo aj vytvorenie rezidenčného parkovacieho systému.

Môj program sa s materiálom Žilinskej univerzity rozchádza snáď len v návrhoch lokalít pre umiestnenie záchytných parkovísk. Kým univerzita navrhuje vybudovanie parkovísk v tesnej blízkosti Šrobárovho ústavu detskej tuberkulózy a respiračných chorôb či v kontakte so sídliskom Pod lesom, moja štúdia, taktiež konzultovaná s odborníkmi, vidí ako vhodnejšie lokality v areáli VPS v Starom Smokovci a v Tatranskej Lomnici napríklad na území pri Eurocampe.

O nutnosti iniciovania budovania nových výhybiek na jednokoľajových úsekoch TEŽ, kvôli zvýšeniu frekvencie tohto ekologického druhu verejnej dopravy, som zasa písal napríklad už aj v Tatranskom dvojtyždenníku (4/2018), samozrejme, bez akejkolvek reakcie vedenia mesta.

To si dnes na jednej strane dáva vypracovávať za nemalé financie materiály, ktorých výsledky dopredu poznáme a na strane druhej, pre zlepšenie stále sa zhoršujúcej dopravnej situácie nerobí skoro nič. Skôr naopak, permanentne porušuje územný plán, čím zasahuje aj do generelu mestskej dopravy, umožnilo nekontrolovaný nárast počtu apartmánov bez ohľadu na možnosti parkovania ich majiteľov a návštevníkov, za 15 rokov nedokázalo vybudovať ani meter cyklistického chodníka a v súčasnosti sa napríklad súhlasne stavia k vzniku nového parkoviska v chránenej lokalite Jamy v Tatranskej Lomnici.

Vedenie mesta taktiež nedokázalo využiť množstvo príležitostí na získanie financií z verejných zdrojov určených práve na riešenie problémov v doprave, napríklad z Integrovaného regionálneho operačného programu, ktorý od roku 2015 poskytuje zdroje na podporu udržateľnej dopravy. Tento nezodpovedný prístup k doprave v našom meste z nej postupne vytvoril skoro neriešiteľný problém, každodenne zasahujúci do kvality našich životov, spokojnosti návštevníkov, ale aj do udržania prírodných hodnôt pre budúce generácie. Pokiaľ sa necháme zasa uspokojiť sľubmi alebo analýzami, ktoré samé o sebe problémy nevyriešia, tak Vysoké Tatry budú onedlho naozaj len jedným veľkým parkoviskom.

O smogu a dopravných kolapsoch počas turistických sezón nehovoriac. <<

Vysoké Tatry, mesto s podlomeným finančným zdravím

Alexander Gálfy

Mesto Vysoké Tatry v roku 2018 získalo na príjmoch celkovo skoro 7 miliónov 390 tisíc eur. Zložené boli z bežných príjmov, pozostávajúcich napríklad z podielových a miestnych daní, poplatkov či dotácií zo štátneho rozpočtu a z kapitálových príjmov, príjmov z predaja majetku, pozemkov, akcií mesta či z rôznych grantov a fondov.

Na druhej strane mestské výdaje spolu predstavovali skoro rovnakú sumu, po zákonom vylúčení necelých 400 tisíc eur z prebytku hospodárenia, mestu ostalo v pokladni 78 tisíc eur.

Otázkou však ani tak nie je to, či 78 tisíc „ušetrených“ eur je málo alebo veľa, mesto hospodárillo s vyrovnaným rozpočtom a to je dobre. Pýtať sa skôr musíme, koľko z vyše 7 miliónov bolo investovaných do zlepšenia života domácich obyvateľov Vysokých Tatier.

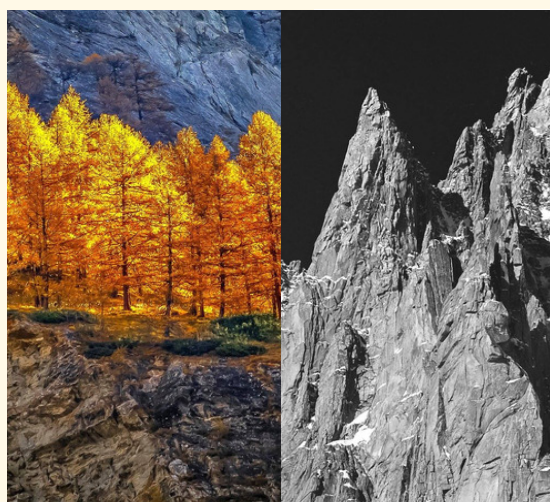
Vieme, že to nebolo investované do záchrany zdravotných zariadení v našom meste, sociálnym službám sa toho tiež veľa neušlo, doprava v sezónach naďalej kolabuje, neopravilo sa kino a stále sa nevybudoval ani cyklistický chodník. Keby nám nepribudlo zopár "staničiek" proti medveďom, neviem, ako by tento výčet dopadol.

Pritom príjmy nášho mesta, v porovnaní napríklad s počtom jeho obyvateľov, nie sú malé a na rozvoj infraštruktúry a služieb by z nich naozaj mohlo ostať podstatne viac.

O našom hospodárení niečo vypovedá aj každoročne zostavovaný rebríček najlepšie hospodáriacich miest Slovenska, v ktorom sa Vysoké Tatry za rok 2017 umiestnili až na 119 mieste, teda aj za mestami s podstatne menšími príjmami a s väčšími starosťami.

Samozrejme, financovanie každodenného chodu mesta, obzvlášť v našich geografických podmienkach, nie je jednoduchou záležitosťou. Zároveň však platí, že mesto Vysoké Tatry dlhodobo ani zďaleka nevyužíva všetky možnosti získavania finančných prostriedkov zo zdrojov Európskej únie, že svoje nadštandardné príjmy neinvestuje do zlepšenia vlastnej infraštruktúry a napríklad tiež, že profity z cestovného ruchu sa len minimálne prejavujú na zlepšení kvality života domácich obyvateľov (napríklad rozvojom služieb, infraštruktúry, dopravy a podobne).

Pokiaľ vezmeme v úvahu aj stále trvajúcu hrozbu finančných nárokov Bývalého urbárskeho spolumajiteľstva Milbach, mali by sme sa hospodáreniu nášho mesta a liečbe jeho „podlomeného“ finančného zdravia začať čo najskôr intenzívne venovať. <<

CUKRÁREŇ TATRA
STARÝ SMOKOVEC

**ALEXANDER
LUCZY**

VÝSTAVA FOTOGRAFIÍ
VÝBER Z TVORBY

